

Til lovforslag nr. L 193. Betænkning afgivet af Det Politisk-Økonomiske Udvalg den 11. maj 2000.

Betænkning

over

Forslag til lov om ligestilling af kvinder og mænd

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for ligestilling, som denne har besvaret skriftligt.

Nogle af udvalgets spørgsmål til ministeren for ligestilling og dennes svar herpå er optrykt som bilag til denne betænkning.

Der er af ministeren og af nogle mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

En oversigt over lovforslagets bilag er optrykt som bilag 2 til denne betænkning.

Endvidere har udvalget modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra Dansk Kvindesamfund og Finanssektorens Arbejdsgiverforening.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag.

Flertallet noterer sig, at intentionerne i vedtagelsen af V 87 fra folketingsåret 1998-99 er blevet fulgt i dette lovforslag. Flertallet noterer sig ligeledes, at koncessionerede selskaber som hovedregel ikke er omfattet af reglerne om en afbalanceret kønssammensætning, og at ressortministeren kun i enkelte og konkrete tilfælde vil kunne lade sådanne selskaber omfatte. Flertallet noterer sig endvidere, at ministeren har oplyst, at denne adgang vil få mindre og mindre betydning.

Flertallet er tilfredse med, at ligestillingsministeren følger området nøje, således at de årlige beretninger reflekterer udviklingen.

Flertallet mener, at forsøgene med kønsvurdering af lovforslag i Arbejdsministeriets regi bør fortsætte for at udvikle metoder og redskaber, der kan anvendes i bredere sammenhænge.

Et *mindretal* (Venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Venstre ønsker ligestilling mellem kønnene. Venstre ønsker forbud mod forskelsbehandling begrundet i køn, og Venstre ønsker lige muligheder uanset køn. Imidlertid er ligestilling for Venstre ikke ensbetydende med en ligelig fordeling af mænd og kvinder i alle organer og institutioner. Et krav om en ligelig fordeling vil betyde, at den kønslige sammensætning prioriteres højere end det at sikre, at kvalifikationerne er i orden. Venstre ønsker derfor, at kravet om en afbalanceret sammensætning fastholdes, da det selvfølgelig har værdi, at begge køn er repræsenteret. Venstre ønsker dog ikke, at en minister kan stille krav til en privat virksomheds bestyrelses sammensætning, som det er foreslået i § 11, stk. 4. Venstre har da også noteret sig, at ministeren for ligestilling i svar på spørgsmål 15 skriver, at »... de gældende bestemmelser ikke har været anvendt, og bestemmelsen må forventes at få mindre betydning ...«. Venstre må derfor undre sig over flertallets ønske om at fastholde bestemmelsen.

Lovforslaget indeholder muligheden for, at en minister kan iværksætte initiativer til positiv særbehandling af ét køn frem for et andet. Bestemmelsen er meget bredt formuleret, og der er ikke sat nogen form for begrænsninger for, hvor langt det er muligt at gå med positiv særbehandling. Positiv særbehandling af det ene køn kan

blive en diskrimination af det andet køn. Positiv særbehandling vil også i alt for høj grad skabe tvivl om, hvorvidt det er kønnet eller kvalifikationer, der har været afgørende for en ansættelse, udpegning eller lignende. Denne tvivl kan ikke være ønskelig, hverken for den berørte person eller samfundet. Venstre ser dog ingen hindringer for, at man på f.eks. uddannelsesinstitutioner og i særlige jobkategorier, hvor et køn er meget dominerende, er opmærksom på, hvordan man kan tilrettelægge uddannelsen eller jobbet, så det i højere grad tiltrækker det underrepræsenterede køn.

Venstre ser positivt på en modernisering af forummet for ligestilling, som i dette lovforslag konkret betyder, at Ligestillingsrådet nedlægges og et mere nutidigt Videnscenter oprettes. Videnscentret skal dog alene have til opgave at kvalificere ligestillingsdebatten ved at være formidler af viden og information til offentligheden. Venstre ønsker ikke et statsautoriseret debatorgan, hvis formål ifølge lovforslaget er »at fremme, kvalificere og skabe debat om ligestilling mellem mænd og kvinder samt at understøtte bestræbelserne for at indarbejde ligestilling i al politik, planlægning og forvaltning«. Ligestillingsdebatten skulle gerne udspringe af befolkningen, organisationer og de politiske partier.

Venstre vil følge det nye Ligestillingsnævn tæt i den 2-årige forsøgsperiode, hvorefter Venstre vil forholde sig til, om der er grundlag for at opretholde et sådant ligestillingsnævn.

Et *andet mindretal* (Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet og af ministeren stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse*, men kan stemme for de under nr. 1-7, 9 og 10 stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Frihed 2000's medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Såfremt de af Venstre og af Det Konservative Folkeparti stillede ændringsforslag ikke vedtages, vil Frihed 2000 stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

Ændringsforslag

Af *et mindretal* (V), tiltrådt af *et mindretal* (DF og FRI):

Til § 3

1) Paragraffen udgår.

Til § 8

2) Ordet »ligelig« ændres til: »afbalanceret«.

(Vedtagelse af dette ændringsforslag medfører tilsvarende ændringer i § 9, stk. 1, § 11, stk. 1, og § 17.)

Til § 10

Af *et mindretal* (KF), tiltrådt af *et mindretal* (V, DF og FRI):

3) I *stk. 2* udgår ordene »og i særlige tilfælde anmode om en fornyet sammensætning af udvalget«.

Af *et mindretal* (V), tiltrådt af *et mindretal* (DF og FRI):

Til § 11

4) I *stk. 4* udgår *sidste pkt.*

Til § 14

5) *Stk. 1* affattes således:

»Videnscenter for Ligestilling er en selvejende institution.«

6) *Stk. 3* udgår.

Til § 17

7) Paragraffen udgår.

Til § 22

Af *ministeren for ligestilling*, tiltrådt af *et flertal* (udvalget med undtagelse af DF):

8) I *stk. 2* ændres »kan« til: »skal«.

Af *ministeren for ligestilling*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 24

9) I *stk. 1* ændres »1. maj« til: »1. juni«.

Til § 27

10) I den under *nr. 2* foreslåede affattelse af § 3, *stk. 4*, udgår »og 1 repræsentant for ministeren for ligestilling«.

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Positiv særbehandling er ikke det rette redskab til at sikre ligestilling. Det vil i alt for høj grad skabe tvivl om, hvorvidt det er kønnet eller kvalifikationer, der har været afgørende for en ansættelse, udpegning eller lignende. Denne tvivl kan ikke være ønskelig, hverken for den berørte person eller samfundet. Paragraffen, der tillader foranstaltninger til positiv særbehandling, foreslås derfor slettet.

Til nr. 2

Kravet til sammensætningen i offentlige udvalg, kommissioner og lignende samt bestyrelser, repræsentantskaber eller tilsvarende kollektiv ledelse i statslige forvaltningsmyndigheder bør kønsmæssigt være afbalanceret. Et krav om en afbalanceret sammensætning af kvinder og mænd vil også kunne sikre, at kvalifikationer fortsat prioriteres højt. Kvalifikationskravet vil i al for høj grad skulle vige til fordel for de udpegedes køn med lovforslagets krav om en ligelig sammensætning. Da det dog ikke er uden betydning, at både kvinder og mænd er repræsenteret, fastholdes kravet om en afbalanceret sammensætning.

Til nr. 3

Ligestillingsministeren skal ikke have beføjelse til at tilsidesætte en ressortministers afgørelse. Derimod kan det være konstruktivt med en åben dialog.

Til nr. 4

Det skal ikke være muligt for ministre at kunne stille krav til en bestyrelses sammensætning af kvinder og mænd i selskaber, der udøver virk-

somhed i henhold til koncession eller lignende offentlig godkendelse.

Til nr. 5

Videnscentret skal ikke være et statsautoriseret debatforum, men alene koncentrere sig om forskning og udarbejdelse af talmateriale, der kan skabe grundlag for en ligestillingsdebat i samfundet. Debatten om ligestilling og dens omfang bør være op til de politiske partier, private foreninger og organisationer samt borgere, der har interesse for dette område. Formålsbestemmelsen om »at fremme, kvalificere og skabe debat om ligestilling mellem mænd og kvinder samt at understøtte bestræbelserne for at indarbejde ligestilling i al politik, planlægning og forvaltning« slettes derfor.

Til nr. 6

Videnscentret skal ikke have politisk initiativret.

Til nr. 7

Da Videnscentret ikke skal beskæftige sig med »at fremme, kvalificere og skabe debat om ligestilling mellem mænd og kvinder samt at understøtte bestræbelserne for at indarbejde ligestilling i al politik, planlægning og forvaltning«, vil et Debatforum under Videnscentret være overflødigt.

Til nr. 8

Ændringsforslaget indebærer, at ministeren for ligestilling er forpligtet til på klagerens anmodning og på dennes vegne at indbringe sagen for domstolene, hvis nævnets afgørelser eller forlig, der er indgået for nævnet, ikke efterleves. Baggrunden er at sikre en effektiv gennemførelse af nævnets afgørelser og dermed lovens formål og er således en form for retshjælp, hvor der blandt andet vil blive sørget for at indsende ansøgning om fri proces.

Ministeren kan ikke af egen drift indbringe en sag om manglende efterlevelse af nævnets afgørelser for domstolene.

Ministeren er pligtig at yde denne retshjælp til klagerne, der anmoder herom. I det omfang, der mod forventning ikke måtte blive ydet fri proces og klageren ikke har en retshjælpsforsikring, vil udgifterne blive afholdt af de midler, der jf. de

almindelige bemærkninger er afsat til den departementale enhed.

Til nr. 9

Ændringsforslaget indebærer, at loven træder i kraft den 1. juni 2000.

Til nr. 10

Da Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning ikke efter lov om uddannelses- og erhvervsvejledning har til opgave at rådgive ministeren for ligestilling, foreslås, at der ikke udpeges en repræsentant for ministeren for ligestilling. Derudover er køns- og ligestillingsaspektet repræsenteret gennem repræsentanten for Videnscenter for Ligestilling.

Per Kaalund (S) Pernille Blach Hansen (S) Lissa Mathiasen (S) Jeppe Kofod (S)

Ingrid Rasmussen (S) Jes Lunde (SF) Mimi Jakobsen (CD) Morten Helveg Petersen (RV)

Frank Aaen (EL) Rikke Hvilshøj (V) Anders Fogh Rasmussen (V) Pia Larsen (V) Ulla Tørnæs (V)

Pia Christmas-Møller (KF) fmd. Brian Mikkelsen (KF) Pia Kjærsgaard (DF)

Kirsten Jacobsen (FRI) nfmd.

Kristeligt Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag 1

Nogle af udvalgets spørgsmål til ministeren for ligestilling og dennes svar herpå

Spørgsmål 4-8, 10 og 11 er optrykt efter ønske fra Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget, og spørgsmål 12-15, 17 og 18 er optrykt efter ønske fra Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget

Spørgsmål 4:

Vil ministeren løfte sløret for, hvilke tidsterminer der kan fastlægges for regeringens redegørelser for ligestilling? (Herunder bedes ministeren redegøre for indberetningsniveauet og indholdskravet i mainstreaming-strategierne.)

Svar:

Med lovforslaget indføres der pligt til hvert andet år at udarbejde redegørelser for ligestilling for statslige institutioner og myndigheder med mere end 50 ansatte samt for alle ministerier. Erfaringen fra det (amts-)kommunale arbejde med ligestillingsredegørelser er, at redegørelserne hæver opmærksomhedsniveauet og ofte følges op af egentlige ligestillingsinitiativer.

Efter forslaget skal de statslige ligestillingsredegørelser indeholde oplysninger om evt. ligestillingspolitik, kønsmæssig fordeling på stillingskategorier og andre relevante forhold for ligestillingsindsatsen, dvs. svarende til kravet til de kommunale ligestillingsredegørelser efter lov om kommunernes styrelse.

Ressortministrene bearbejder redegørelserne og udarbejder en rapport, der indsendes (hvert andet år) inden den 1. november til ministeren for ligestilling.

Ministeren for ligestilling udarbejder hvert år inden den 1. marts en redegørelse og perspektiv- og handlingsplan til Folketinget. De statslige og kommunale redegørelser vil danne baggrund for redegørelsen m.v.

Mainstreaming-strategien betyder, at kønspektivet skal indarbejdes i al planlægning og forvaltning, dvs. både i personalepolitikken og i arbejdet med ressortområdet. Princippet bør også overvejes og anvendes ved udarbejdelsen af lovforslag. Redegørelserne vil kunne anvendes ved ligestillingsministerens overvågning af gennemførelsen af mainstreaming.

Spørgsmål 5:

Hvorledes har ministeren tænkt sig den parlamentariske kontrol udført?

Svar:

Hvert år inden den 1. marts skal ligestillingsministeren udarbejde en redegørelse og en perspektiv- og handlingsplan for ligestilling til Folketinget. Redegørelsen og perspektiv- og handlingsplanen giver Folketinget mulighed for at følge udviklingen i ligestillingsarbejdet på såvel lokalt og regionalt niveau som på regeringsniveau, og Folketingets medlemmer kan i overensstemmelse med Folketingets forretningsorden stille spørgsmål og forespørgsler m.v. om ligestillingsarbejdet.

Spørgsmål 6:

Vil ministeren uddybe sine bemærkninger vedrørende Ligestillingsnævnets beføjelser samt arbejdsform og ressourceforbrug?

Svar:

Ligestillingsnævnet skal træffe endelige afgørelser i sager om kønsdiskrimination, både på og uden for arbejdsmarkedet. Nævnets kompetence er i forhold til sager på arbejdsmarkedet afgrænset i forhold til det fagretlige system, idet det forudsættes, at sager om diskrimination på grund af køn på arbejdsmarkedet for organiserede arbejdstagere fortsat skal behandles i det fagretlige system. Af hensyn til ønsket om i videst muligt omfang at beskytte individets retsstilling i sager om diskrimination på grund af køn skal nævnet dog kunne behandle sådanne sager, såfremt vedkommendes faglige organisation ikke agter at forfølge sagen i det fagretlige system, jf. lovforslagets § 19, stk. 2, eller såfremt klager ikke er fagligt organiseret.

Nævnet sammensættes af tre medlemmer - en dommer som formand og to jurister med kendskab til ligestilling og/eller arbejdsmarked. Der er lagt vægt på, at nævnet ikke skal være for stort af hensyn til effektiviteten.

Nævnet træffer afgørelse på baggrund af indhentede oplysninger og parternes oplysninger. Nævnet kan indhente yderligere oplysninger fra eksperter, herunder fx organisationer. Ministeren for ligestilling kan fastsætte dette i forretningsordenen for nævnet.

Nævnet bør kun mødes, når der er konkrete sager, dvs. indkaldes ad hoc. I forretningsordenen kan der fx også fastsættes regler om, at ukomplicerede sager skal behandles skriftligt efter aftale mellem formanden og sekretariatet, uden at hele nævnet træder sammen. Ministeren for ligestilling stiller et sekretariat til rådighed, som forbereder sagerne og står for vejledning af borgere, myndigheder, organisationer etc. Ministeren har ingen instruktionsbeføjelser over for nævnet eller over for sekretariatets medarbejder(e), når det arbejder for nævnet.

Nævnets ressourceforbrug vil afhænge af omfanget af sager.

Spørgsmål 7:

Hvorledes ser ministeren den individuelle retsbeskyttelse håndhævet i forbindelse med en klagesag, der er rejst i Ligestillingsnævnet? Hvor mener ministeren den forurettede part kan søge og få uvildig rådgivning? I dag er det Ligestillingsrådets kompetence.

Svar:

Den individuelle retsbeskyttelse er især aktuel ved klager over kønsdiskrimination på arbejdsmarkedet fra organiserede arbejdstagere, som ikke får bistand fra deres faglige organisation, jf. lovforslagets § 19, stk. 2, og i tilfælde med arbejdstagere, der ikke er fagligt organiserede. I disse sager, der ellers ville være henvist til de almindelige domstole, kan sagen behandles af Ligestillingsnævnet.

Efter lovforslagets § 18, stk. 3, stiller ministeren for ligestilling sekretariat til rådighed for nævnet, der udover at forberede sager for nævnet får en rådgiverfunktion i relation til konkrete forespørgsler, herunder om praksis, ligestillingslovgivningen generelt samt om i hvilke fora, sager om diskrimination kan behandles.

Spørgsmål 8:

Hvilke oplysninger kan ministeren give vedrørende den fremtidige mulighed for, at alle relevante parter kan få mulighed for at få adgang

til at kunne indhente relevante lønoplysninger i forbindelse med en ligelønsklagesag?

Svar:

Når en ligelønssag behandles af Ligestillingsnævnet, skal nævnet i kraft af officialprincippet indhente alle relevante oplysninger, så sagen kan oplyses tilstrækkeligt. Det kan f.eks. være lønoplysninger fra arbejdsgiveren og lønmodtageren samt disses organisationer. Undladelse f.eks. fra arbejdsgiveren af at fremlægge oplysninger kan medføre processuel skadevirkning, dvs., at klagerens oplysninger lægges til grund for afgørelsen

Efter ligelønsloven har Ligestillingsrådet i dag kompetence til at indhente lønoplysninger fra arbejdsgivere og lønmodtagere samt disses organisationer. Som konsekvens af at Ligestillingsrådet nedlægges, foreslås denne bestemmelse i Ligelønsloven ophævet, og der er i den gældende ligelønslov ikke andre muligheder for at indhente lønoplysninger. Det er blevet oplyst, at visse forbund har anvendt den foreslåede ophævede bestemmelse som henvisning til at få de nødvendige oplysninger hos arbejdsgiverne, når forbundet overvejede at rejse en ligelønssag, og at forbundene gerne ser en ny bestemmelse om indhentning af lønoplysninger.

Jeg lægger meget vægt på, at spørgsmålet om, at de faglige organisationer eller den enkelte lønmodtager i fremtiden skal have mulighed for at få udleveret lønoplysninger, bliver løst. Arbejdsministeren overvejer for tiden spørgsmålet.

Spørgsmål 10:

Ministeren bedes oversende en oversigt over, hvilke regler for indhentelse af lønoplysninger der gælder i de øvrige nordiske lande.

Svar:

Jeg forstår spørgsmålet således, at der ønskes en redegørelse for reglerne om indhentning af lønoplysninger i relation til ligeløn. For så vidt angår de danske regler henvises til svar på udvalgets spørgsmål 8 og spørgsmål 11.

Sverige: Enhver arbejdsgiver, der beskæftiger mere end 10 ansatte, har pligt til årligt at udarbejde handlingsplaner for ligeløn, herunder at redegøre for lønforskelle mellem kvinder og mænd og årsagerne hertil. Sådanne redegørelser kan anvendes som et instrument i arbejdet for at sikre ligeløn, dels ved at synliggøre og forebygge kon-

krete tilfælde af uligeløn og dels ved at medvirke til at sikre et overordnet billede af løndannelsen i forhold til køn både inden for samme stillingskategorier og forskellige stillingskategorier. Der foregår i øjeblikket drøftelser i Sverige om at stramme op på bestemmelsen, så arbejdsgivere tillige skal foretage en analyse af lønforskelle samt inddrage arbejdsmarkedets parter aktivt i arbejdet.»9a § Arbetsgivaren skall som ett led i verksamheten enligt 2 §, årligen kartlägga förekomsten av löneskillnader mellan kvinnor och män i skilda typer av arbete och för olika kategorier av arbetstagare. Denna skyldighet gäller dock inte arbetsgivare som vid senaste kalenderårsskifte sysselsatte färre än tio arbetstagare.«

Norge: Ligestillingsombudet og Ligestillingsklagenævnet kan kræve de oplysninger, der er nødvendige for at tage stilling i en sag, herunder oplysninger om løn. Både offentlige myndigheder og private har pligt til at give oplysninger. Reglen svarer omtrent til den ret, der hidtil har været tillagt Ligestillingsrådet til at få udleveret lønoplysninger fra arbejdsgivere og lønmodtagere samt disses organisationer. »§ 15. Offentlige myndigheder plikter uten hinder av taushetsplikt å gi Ombudet og Nemnda de opplysninger som er nødvendig til gjennomføringen af denne lov. Slike opplysninger kan også kreves af andre som har vitneplikt efter tvistemålsloven. Tvistemålsloven § 211 gjelder tilsvarende. Avgjørelse som nevnt i tvistemålsloven § 207 tredje led, § 208 annet led, § 209 annet led og § 209 a tredje led treffes av herreds- eller byretten. Nemnda og ombudet kan foreta slik granskning og besiktelse som de finner påkrevet for å utøve sine gjøremål etter loven. Om nødvendig kan det kreves hjelp av politiet. Nemnda eller Ombudet kan kreve at opplysninger skal gis til, eller granskning skal foretas av, andre offentlige organer som er pålagt å medvirke ved gjennomføringen av denne lov.«

Finland: Hvis en lønmodtager mener, at han/hun er blevet diskrimineret på grund af sit køn, har arbejdsgivere pligt til at give en redegørelse for evt. forskelle og grunde hertil. Det indebærer således også, at hvis en lønmodtager mener, at der er tale om uligeløn, skal arbejdsgiveren give de nødvendige oplysninger til arbejdstageren, så det kan undersøges, om ligelønsreglen er overtrådt. Oplysningerne kan også gives til en repræsentant for lønmodtageren, for eksempel dennes faglige organisation. Hvis der udleveres lønoplysninger, skal lønmodtagerne un-

derrettes om udleveringen, og oplysningerne skal behandles fortroligt. »10 §. () Arbejdsgivare skall til arbetstagaren lämna utredning om grunderna för lönen och andra sådana nödvändiga uppgifter om arbetstagaren enligt vilka det kan bedömas om förbudet mot lönediskriminering enligt 8 § 2 mom. 2 punkten har iagttagits. En förtroendeman eller enligt vad som har överenskommitts på arbetsplatsen någon annan representant för arbetstagarna har en självständig rätt att få uppgifter om lön och arbetsvillkor för en enskild arbetstagarare med hans eller hennes samtycke eller en grupp av arbetstagare eller såsom har överenskommitts i kollektivavtalet som gäller branschen, som det finns skäl att mistänke lönediskriminering på grund av kön. Om uppgifterna gäller en enskild persons lön, skall han underrättas om att uppgifterna har givits. En förtroendeman eller en annan representant för arbetstagarna får inte yppa uppgifter om lön och arbetsvillkor till någon annan. ()«.

Spørgsmål 11:

Kan ministeren bekræfte, at lovforslaget medfører en ændring af adgangen til at indhente lønoplysninger hos private, og vil ministeren redegøre for, hvori forskellen kompetencemæssigt består i forhold til gældende lov?

Svar:

Lovforslaget medfører en ændring af adgangen til at indhente lønoplysninger. Efter ligelønsloven har Ligestillingsrådet kompetence til at indhente lønoplysninger fra arbejdsgivere og lønmodtagere samt disses organisationer. Dette gælder for private og offentlige. Som konsekvens af Ligestillingsrådets nedlæggelse foreslås bestemmelsen ophævet, og der er ikke i den gældende ligelønslov andre muligheder for at indhente de pågældende oplysninger. Som nævnt i svaret på spørgsmål 8 vil undladelse af at fremlægge lønoplysninger i en ligelønssag, der behandles af Ligestillingsnævnet, kunne medføre processuel skadevirkning, dvs. at klagerens oplysninger lægges til grund for afgørelsen. Arbejdsministeren er ressortansvarlig for ligelønsloven og overvejer for tiden spørgsmålet om, hvilke muligheder der i fremtiden skal være for at indhente lønoplysninger. Der henvises til svar på udvalgets spørgsmål 8 (L 193 - bilag 6).

Spørgsmål 12:

Ministeren bedes bekræfte, at ingen bestyrelsesmedlemmer, der er valgt ved direkte valg - f.eks. på en generalforsamling - kan blive omfattet af lovforslagets § 11 og § 12, stk. 1, 2 og 4.

Svar:

Jeg kan bekræfte, at ingen medlemmer af bestyrelser, repræsentantskaber m.v., der er valgt ved direkte afstemning - f.eks. på en generalforsamling, kan blive omfattet af de særlige indstillingsregler i lovforslagets § 12, stk. 1, 2 og 4. Dette følger af forslagets § 12, stk. 3.

Spørgsmål 13:

Ministeren bedes bekræfte, at for så vidt angår udlicitering ændres der med dette forslag ikke på det hidtidige regelsæt.

Svar:

Jeg kan bekræfte, at der ikke med dette forslag ændres på regelsættet for udlicitering.

Spørgsmål 14:

Ministeren bedes bekræfte, at i bestyrelser, hvor der er både offentligt udpegede og direkte valgte medlemmer, kan lovens bestemmelser under ingen omstændigheder finde anvendelse på de direkte valgte medlemmer, hvorfor kønssammensætningen i denne del af bestyrelsen er uden betydning for kønssammensætningen i den offentligt udpegede del.

Svar:

Efter lovforslagets § 12, stk. 3, gælder indstillingsreglerne i stk. 1 ikke, hvis bestyrelsesmedlemmerne vælges ved direkte afstemning. Jeg kan bekræfte, at lovens bestemmelser under igen omstændigheder finder anvendelse på de direkte valgte medlemmer, og at kønssammensætningen i den del, der er valgt ved direkte afstemning, er uden betydning for den offentligt udpegede del.

Spørgsmål 15:

Ministeren bedes uddybe beskrivelsen af anvendelsesområdet for § 11, stk. 4, med en udtømmende beskrivelse af, hvilke virksomheder og selskaber der er omfattet.

Svar:

Som udgangspunkt er de institutioner og selskaber m.v., der er nævnt i § 11, stk. 4, ikke omfattet af lovens regler om kønssammensætningen i bestyrelsen. Ifølge § 11, stk. 4 kan ressortministeren beslutte, at de her angivne selskaber skal være omfattet af stk. 1 eller 2, således at bestyrelserne bør have en ligelig kønssammensætning, jf. stk. 1, eller så vidt muligt bør have en afbalanceret kønssammensætning, jf. stk. 2. Stk. 4 gælder for selskaber mv., hvis udgiften ved virksomheden dækkes med over 50 % af statslige midler, eller hvis over 50 % af selskabet eje af staten samt for selskaber, der udøver virksomhed i henhold til koncession eller lignende offentlig godkendelse. Private selskaber kan således kun blive omfattet af bestemmelsen, hvis virksomheden forudsætter en koncession eller lignende offentlig godkendelse. Anvendelsen af § 11, stk. 4 vil have baggrund i en konkret vurdering af, om det findes hensigtsmæssigt at indtage selskabet, f.eks. fordi det pågældende selskab har overtaget offentlige opgaver svarende til andre statslige institutioner, hvis bestyrelse er omfattet af kravet om en ligelig eller afbalanceret kønssammensætning. Der findes ikke en udtømmende liste over selskaber, der omfattes af bestemmelsen, men såfremt udvalget måtte ønske en sådan, vil jeg spørge samtlige mine kolleger om, hvilke selskaber m.v., der findes inden for deres ressortområde, som er omfattet af lovforslaget. Det kan nævnes, at DSBs bestyrelse er omfattet af forslagets § 11, stk. 1, der omhandler bestyrelser i den statslige forvaltning. Togdrift udøves også af privatbaner efter koncession, der driver samme virksomhed som DSB - i en vis udstrækning med samme type rullende materiel, ligesom det ret ofte forekommer, at DSB-materiel befarer en privatbane eller omvendt. Nogle af disse privatbaner vil faktisk være omfattet af kravet om en afbalanceret kønssammensætning, fordi staten ejer hovedparten af aktierne. I det omfang, disse koncessionerede selskaber ikke allerede er omfattet af bestemmelserne om kønssammensætningen i bestyrelsen, jf. § 11, stk. 2, kan den relevante ressortminister beslutte, at disse skal være omfattet. Herved gælder der samme vilkår for de offentligt ejede og de privatejede for så vidt angår reglerne om bestyrelsens kønssammensætning. Som eksempler på virksomheder, der forudsætter «offentlig godkendelse», men som ikke har overtaget offentlige opgaver,

Bilag til bet. o. lovf. vedr. ligestilling af kvinder og mænd

kan nævnes en række finansielle selskaber, banker, forsikringsvirksomheder, realkreditinstitutter m.v. Det forventes ikke, at bestemmelsen vil blive anvendt for sådanne selskaber. Herudover er der koncessionerede selskaber inden for energiforsyningen. Hertil kan eksempelvis oplyses, at det fra Miljø- og Energiministeriet telefonisk er oplyst, at der ikke er offentligt udpegede bestyrelsesmedlemmer i de selskaber, der hører under A P Møller koncernen. Lovforslagets § 11, stk. 4 vil således ikke kunne finde anvendelse på disse selskaber. Det skal understreges, at stk. 4's anvendelse er møntet på bestyrelser i private virksomheder, der har overtaget offentlige opgaver. Bestemmelsen er en direkte videreførelse af den gældende bestyrelseslovs adgang til at lade sådanne selskaber være omfattet af kravet til kønssammensætningen i bestyrelsen. Så vidt jeg er orienteret har de gældende bestemmelser ikke været anvendt, og bestemmelsen må forventes at få mindre betydning i takt med, at der på stadigt færre områder er eneret til drive bestemte former for virksomhed, som det tidligere var gældende, f.eks. på teleområdet.

Spørgsmål 17:

Ministeren bedes med konkrete eksempler belyse indholdet af den foreslåede § 3 samt redegøre for, på hvilke områder den medfører en fravigelse af det hidtidige regelgrundlag.

Svar:

Lovforslagets § 3 omhandler adgangen til at fravige det generelle forbud mod forskelsbehandling til fordel for ligestillingsfremmende initiativer uden for arbejdsmarkedsområdet. I forbindelse med lovforslaget foretages der også en ændring af ligebehandlingsloven § 13, der gennemfører samme regler på arbejdsmarkedsområdet. § 3 er en ny bestemmelse og skal sikre, at der også på områder, der ikke er omfattet af ligebehandlingsloven, kan tages særlige ligestillingsinitiativer af ressortministeren for enten kvinder eller mænd. Særforanstaltninger kan for eksempel tænkes anvendt inden for undervisning, der ikke er omfattet af ligebehandlingsloven, fordi der ikke er tale om egentlig erhvervsuddannelse. Da der er få kvindelige iværksættere, kunne det eksempelvis også tænkes, at der tages særlige initiativer for at få flere kvindelige iværksættere. Det kan ikke nøjagtigt angives, hvorledes denne nye bestemmelse vil blive an-

vendt, da behovet for særlige initiativer formentlig vil variere på baggrund af samfundsudviklingen. Efter den gældende ligebehandlingslov, der gælder for arbejdsmarkedsområdet, skal dispensationer gives af Ligestillingsrådet efter høring af den eller de relevante ressortministre, og det forudsættes derudover, at arbejdsmarkedets parter er enige i beslutningen. Med lovforslaget, der ændrer ligebehandlingsloven, skabes en administrativ lettere adgang til at meddele dispensation, idet ressortministeren har kompetencen. Forslaget har baggrund i, at Udvalget vedrørende det fremtidige ligestillingsarbejde lagde vægt på, at der burde skabes en mindre bureaukratisk og administrativ lettere adgang til at lave særforanstaltninger til fremme af ligestilling. For eksempel kan arbejdsministeren efter forslaget tillade, at der inden for daginstitutionsområdet, hvor der ikke er mandlige pædagoger, opfordre mænd til at søge ledige stillinger. Undervisningsministeren vil på samme måde kunne give tilladelse til, f.eks. inden for datalogi, hvor der er få kvinder, at der tilrettelægges uddannelsesforløb, der særligt retter sig mod kvinder. Hvis der på bestemte områder er behov for mere generelle undtagelser, kan ministeren for ligestilling i en bekendtgørelse give adgang hertil, f.eks. til at annoncere efter det underrepræsenterede køn i stillingsannoncer, så der ikke skal gives dispensation i hvert enkelt tilfælde. Forslagets § 3, og ligebehandlingsloven § 13 er formuleret således, at ministeren for ligestilling dækker de mere overordnede principper, mens de enkelte ressortministre tillægges kompetencen til konkrete fravigelser og administrationen heraf. Dette stemmer overens med mainstreamings-princippet, der forudsætter såvel specifikke initiativer som koordinering og samordning.

Spørgsmål 18:

Ministeren bedes oplyse, om der på andre rets-områder findes regler svarende til den foreslåede § 10, stk. 2, som medfører, at en ressortminister kan overtrumfes af en anden ressortminister.

Svar:

Bestemmelsen i § 10, stk. 2, er optaget i lovforslaget på baggrund af betænkning afgivet til den gældende udvalgslov (28. marts 1985), hvor Det Politisk-Økonomiske Udvalg understregede vigtigheden af, at der ikke kun skal ske underretning om kønssammensætningen i udvalg, men

også sikres tid og mulighed for at reagere. Ministeren for ligestilling kan efter den nævnte bestemmelse rette henvendelse til ressortministeren og anmode om en begrundelse og i særlige tilfælde anmode om en fornyet sammensætning af et udvalg, der ikke er i overensstemmelse med § 8, stk. 1, hvorefter offentlige udvalg m.v. bør have en ligelig sammensætning af kvinder og mænd. Ministeren for ligestilling kan således ikke »overtrumfe« en anden minister. Det er formålet at give ligestillingsministeren mulighed for, inden ressortministeren træffer endelig afgørelse, at pege på problemet og drøfte, hvorledes kønssammensætningen kan gøres mere ligelig. Det er ikke meningen, at ligestillingsministeren skal bestemme udvalgets sammensætning. Der kan være gode grunde til, at der ikke har kunnet opnås en ligelig sammensætning, for eksempel i tilfælde hvor det ikke har været muligt at foreslå både kvinder og mænd med de fornødne kvalifikationer, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 9. § 10, stk. 2 svarer i princippet til tilfælde, hvor andre ressortministre ifølge den gældende lovgivning kan fastsætte regler for an-

dre ministres områder efter forhandling eller godkende eller regulere visse aktiviteter. For eksempel er der mange tilfælde i miljølovgivningen, hvor miljøministeren kan fastsætte regler efter forhandling med ressortministrene om støj, forurening, bygning af svinestalde m.v. Inden for By- og Boligministeriets område kan ministeren træffe afgørelse om regulering af byggeri, jf. § 103 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.: »Med henblik på en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af boligbyggeriet og den øvrige bygge- og anlægsvirksomhed ud fra samfundsøkonomiske hensyn, herunder byggebehov og byggekapacitet, kan boligministeren træffe bestemmelse om regulering af bygge- og anlægsvirksomheden, herunder fastsætte tidsfrister for påbegyndelse og gennemførelse af byggeri.« Bestemmelsen i § 10, stk. 2 skal ses i sammenhæng med, at ministeren for ligestilling overtager opgaver og kompetence vedrørende ligestilling i forbindelse med udvalg og bestyrelser fra statsministeren, ligesom ministeren for ligestilling får en koordinerende og tværgående rolle i forhold til ligestillingsarbejdet.

Bilag 2

Bilagsoversigt vedrørende L 193 i PØU

Bilagsnr.	Titel
1	<ul style="list-style-type: none"> • Høringssvar og høringsnotat
2	<ul style="list-style-type: none"> • Høringsnotat og høringssvar
3	<ul style="list-style-type: none"> • Henvendelse fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening
4	<ul style="list-style-type: none"> • spm. 1 om ministeren bedes kommentere henvendelsen af 21. marts 2000 fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening, jf. L 193 - bilag 3, til ministeren for ligestilling
5	<ul style="list-style-type: none"> • Meddelelse vedrørende åbning for spørgsmål til forslaget
6	<ul style="list-style-type: none"> • spm. 2 om organisering, fremtidige aktiviteter, til ministeren for ligestilling • spm. 3 om ad hoc-udvalg, videnscenter, til ministeren for ligestilling • spm. 4 om tidsplan, indberetning, til ministeren for ligestilling • spm. 5 om parlamentarisk kontrolfunktion, til ministeren for ligestilling • spm. 6 om Ligestillingsnævnet, ressourceforbrug, til ministeren for ligestilling • spm. 7 om retsbeskyttelse, Ligestillingsnævnet, til ministeren for ligestilling • spm. 8 om lønsystemer, ligeløn, til ministeren for ligestilling
7	<ul style="list-style-type: none"> • spm. 9 om kønsfordeling, retsstilling, til ministeren for ligestilling
8	<ul style="list-style-type: none"> • Henvendelse fra Dansk Kvindesamfund med anmodning om foretræde
9	<ul style="list-style-type: none"> • svar på spm. 1 om ministeren bedes kommentere henvendelsen af 21. marts 2000 fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening, jf. L 193 - bilag 3, til ministeren for ligestilling • svar på spm. 2 om organisering, fremtidige aktiviteter, til ministeren for ligestilling • svar på spm. 3 om ad hoc-udvalg, videnscenter, til ministeren for ligestilling • svar på spm. 4 om tidsplan, indberetning, til ministeren for ligestilling • svar på spm. 5 om parlamentarisk kontrolfunktion, til ministeren for ligestilling • svar på spm. 6 om Ligestillingsnævnet, ressourceforbrug, til ministeren for ligestilling • svar på spm. 7 om retsbeskyttelse, Ligestillingsnævnet, til ministeren for ligestilling • svar på spm. 8 om lønsystemer, ligeløn, til ministeren for ligestilling • svar på spm. 9 om kønsfordeling, retsstilling, til ministeren for ligestilling
10	<ul style="list-style-type: none"> • spm. 10 om ministeren bedes oversende en oversigt over hvilke regler for indhentelse af lønoplysninger, der gælder i de øvrige nordiske lande, til ministeren for ligestilling • spm. 11 om ministeren kan bekræfte, at lovforslaget medfører en ændring af adgangen til at indhente lønoplysninger hos private, og vil ministeren redegøre for, hvori forskellen kompetencemæssigt består i forhold til gældende lov, til ministeren for ligestilling

Bilagsnr.	Titel
11	<ul style="list-style-type: none"> ● supplerende svar på spm. 1 om ministeren bedes kommentere henvendelsen af 21. marts 2000 fra Finanssektorens Arbejdsgiverforening, jf. L 193 - bilag 3, til ministeren for ligestilling
12	<ul style="list-style-type: none"> ● Diverse notater vedrørende ligestilling
13	<ul style="list-style-type: none"> ● 3 notater om ligestillingsministerens kompetence i forhold til statsministeren og i forhold til ressortministrene samt om koncessionerende selskaber
14	<ul style="list-style-type: none"> ● svar på spm. 10 om ministeren bedes oversende en oversigt over, hvilke regler for indhentelse af lønoplysninger der gælder i de øvrige nordiske lande, til ministeren for ligestilling ● svar på spm. 11 om ministeren kan bekræfte, at lovforslaget medfører en ændring af adgangen til at indhente lønoplysninger hos private, og vil ministeren redegøre for, hvori forskellen kompetencemæssigt består i forhold til gældende lov, til ministeren for ligestilling
15	<ul style="list-style-type: none"> ● Ændringsforslag til 2. behandling af ministeren for ligestilling
16	<ul style="list-style-type: none"> ● Udkast til betænkning
17	<ul style="list-style-type: none"> ● spm. 12 om ministeren bedes bekræfte, at ingen bestyrelsesmedlemmer, der er valgt ved direkte valg, kan blive omfattet af lovforslagets § 11 og § 12, stk. 1, 2 og 4, til ministeren for ligestilling ● spm. 13 om ministeren bedes bekræfte, at for så vidt angår udlicitering, ændres der med dette lovforslag ikke på det hidtidige regelsæt, til ministeren for ligestilling ● spm. 14 om ministeren bedes bekræfte, at i bestyrelser, hvor der er både offentligt udpegede og direkte valgte medlemmer, kan lovens bestemmelser under ingen omstændigheder finde anvendelse på de direkte valgte medlemmer, til ministeren for ligestilling ● spm. 15 om ministeren bedes uddybe beskrivelsen af anvendelsesområdet for § 11, stk. 4, med en udtømmende beskrivelse af, hvilke virksomheder og selskaber der er omfattet, til ministeren for ligestilling ● spm. 16 om ministeren bedes give en præcis besvarelse af, hvad der ligger i sætningen »der udøver virksomhed i henhold til koncession eller lignende offentlig godkendelse«, til ministeren for ligestilling ● spm. 17 om ministeren bedes med konkrete eksempler belyse indholdet af den foreslåede § 3 samt redegøre for, på hvilke områder den medfører en fravigelse af det hidtidige regelgrundlag, til ministeren for ligestilling ● spm. 18 om ministeren bedes oplyse, om der på andre retsområder findes regler svarende til den foreslåede § 10, stk. 2, som medfører, at en ressortminister kan overtrumfes af en anden ressortminister, til ministeren for ligestilling
18	<ul style="list-style-type: none"> ● Udkast til betænkning

Bilagsnr.	Titel
19	<ul style="list-style-type: none"> ● foreløbigt svar på spm. 12 om ministeren bedes bekræfte, at ingen bestyrelsesmedlemmer, der er valgt ved direkte valg kan blive omfattet af lovforslagets § 11 og § 12, stk. 1, 2 og 4, til ministeren for ligestilling ● svar på spm. 13 om ministeren bedes bekræfte, at for så vidt angår udlicitering, ændres der med dette lovforslag ikke på det hidtidige regelsæt, til ministeren for ligestilling ● svar på spm. 14 om ministeren bedes bekræfte, at i bestyrelser, hvor der er både offentligt udpegede og direkte valgte medlemmer, kan lovens bestemmelser under ingen omstændigheder finde anvendelse på de direkte valgte medlemmer, til ministeren for ligestilling ● svar på spm. 15 om ministeren bedes uddybe beskrivelsen af anvendelsesområdet for § 11, stk. 4, med en udtømmende beskrivelse af, hvilke virksomheder og selskaber der er omfattet, til ministeren for ligestilling ● svar på spm. 16 om ministeren bedes give en præcis besvarelse af, hvad der ligger i sætningen »der udøver virksomhed i henhold til koncession eller lignende offentlig godkendelse«, til ministeren for ligestilling ● svar på spm. 17 om ministeren bedes med konkrete eksempler belyse indholdet af den foreslåede § 3 samt redegøre for, på hvilke områder den medfører en fravigelse af det hidtidige regelgrundlag, til ministeren for ligestilling ● svar på spm. 18 om ministeren bedes oplyse, om der på andre retsområder findes regler svarende til den foreslåede § 10, stk. 2, som medfører, at en ressortminister kan overtrumfes af anden ressortminister, til ministeren for ligestilling
20	● 2. udkast til betænkning
21	● 3. udkast til betænkning
22	● svar på spm. 12 om ministeren bedes bekræfte, at ingen bestyrelsesmedlemmer, der er valgt ved direkte valg, kan blive omfattet af lovforslagets § 11 og § 12, stk. 1, 2 og 4, til ministeren for ligestilling